

59 המשנה מפרשת את האופנים שעליהם שנינו ברישא את החילוק
60 בדינים: האופן שעליו אמרה המשנה ש'חייבים במעשר ופטורים מן
61 הקלבון, היינו כשקנו מתפיסת הפית - שנפלו להם בהמות
62 בירושה, ועדיין לא חלקו בהם, שאינם נחשבים כשותפים אלא
63 הנכסים נחשבים כשייכים לרשות אביהם, ולכן הם חייבין במעשר
64 בהמה, כמו שאביהם היה חייב בכך, ופטורים מתוספת קלבון, כי
65 הנכסים נחשבים כאילו הם עדיין ברשות אביהם, ואילו אביהם היה
66 נותן מחצית השקל על שני בניו, אינו חייב להוסיף קלבון שני. ואם
67 לא - אם חלקו בנכסים, ולא חזרו והשתתפו בהם, פטורין ממעשר
68 בהמה באותם בהמות עצמם שחלקו בהם, כיון שהם נחשבים
69 כ'לקוחות', שכל אחד נחשב כמי שקנה את חלקו מאחיו.
70 ממשיכה המשנה ומבארת את האופן של הדין השני: אבל אם חלקו
71 האחים בירושת אביהם, ואחר כך חזרו ונשתתפו, באופן זה דינם
72 כשותפים גמורים, ועל אופן זה אמרו שהם חייבין בקלבון שני,
73 ופטורין ממעשר בהמה מכל הולדות שיוולדו להם בשותפות.

גמרא

75 שנינו במשנה: 'האחין והשותפין כו' קנו מתפוסת הבית חייבים
76 (במעשר בהמה), חלקו וחזרו ונשתתפו וכו' פטורין ממעשר בהמה'.
77 הגמרא מביאה מהיכן למדו את החילוק בין יורשים לשותפים לגבי
78 מעשר בהמה: תנו רבנן, נאמר בפסוק (שמות יג יב) בענין בכור,
79 והעבדתה לך וכל פטר שגר בהמה אשר יזכה לך
80 הנזכרים לה', ומלשון 'היה לך' משמע שהחוב הוא על בהמה שהיא
81 שייכת רק לך, ולא על בהמה של שותפות. ממשיכה הברייתא
82 ודורשת: יכול היית לומר שיהיו פטורים אפילו קנו בתפיסת הפית
83 - שירשו בהמות מאביהם ועדיין לא חלקו ביניהם, תלמוד לומר
84 בלשון 'היה', שהחוב חל על בהמה שזכו בה בכל אופן, והיינו אף
85 בירושם.

86 מקשה הגמרא: כיצד ניתן לדרוש מפסוק זה ששותפים פטורים
87 ממעשר בהמה, והרי הא - פסוק זה, בבכור בתיב - נאמר לגבי
88 בכור, ולא לגבי מעשר בהמה. מתרצת הגמרא: אם אינו ענין לבכור
89 - אם לא ניתן לדרוש את פטור השותפים לגבי בכור, דהא איתיה
90 בשותפות - שהרי דיני בכורה חלים גם על בהמת שותפים, דבתיב
91 (דברים יב ו) 'ובכרת בקרבם וצאנכם' בלשון רבים, ומשמע
92 שהבהמות שייכות לכמה אנשים, אם כן ודאי שהכתוב 'יהיה לך'
93 שממעט שותפים לא נאמר לגבי בכור, תגהו ענין - דרוש את הפסוק
94 למעשר בהמה, ולמד ממנו ששותפים פטורים ממעשר בהמה.
95 שנינו במשנה: 'האחין והשותפין שחייבין בקלבון פטורין ממעשר
96 בהמה, חייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון'. הגמרא מבארת
97 שאין זה כלל מוחלט, אלא פעמים שדינם שזה לחיוב או לפטור: אמר
98 רבי ירמיה, דיני היורשים חלוקים לכמה אופנים, פעמים שחייבין
99 בזה ובה - בתוספת קלבון למחצית השקל ובמעשר בהמה, ופעמים
100 שפטורין מזה ומזה - מקלבון וממעשר בהמה, פעמים שחייבין
101 בקלבון ופטורין ממעשר בהמה, ופעמים שחייבין במעשר בהמה
102 ופטורין מן הקלבון.

103 הגמרא מבארת את ארבעת האופנים הללו: א. חייבין בזה ובה,
104 כגון שהיורשים חלקו בקפפים שירשו מאביהם, וחזרו ונשתתפו,
105 שדינם ככל שותפים התורמים יחד, שכל אחד חייב בקלבון, ולא
106 חלקו בהמה שירשו מאביהם, ולכן הם חייבים במעשר בהמה,
107 שהרי בהבמות עדיין בתפיסת הבית, ואינם נחשבים כשותפים בהם.
108 ב. פטורין מזה ומזה, כגון שחלקו בהמה וחזרו והשתתפו בה,
109 ודינם ככל שותפים הפטורים ממעשר בהמה, ולא חלקו בקפפים
110 כלל, והכספים שברשותם עדיין בתפיסת הבית, ולכן לגבי מחצית
111 השקל דינם אותם כאילו אביהם נותן עבור שניהם יחד, ופטורים
112 מתוספת קלבון.

113 ג. חייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה, וזה באופן שחלקו בזה
114 ובה - בכספים ובהבמות, וחזרו והשתתפו, ולכן חייבים בתוספת
115 קלבון כדון שני בני אדם שתרמו יחד, ופטורים ממעשר בהמה, כדון
116 בהמת השותפים.
המשך בעמוד קיב

1 מקשה הגמרא: כיון שהעמדנו את הברייתא באופן שנתן לזונה עובר
2 במעי אמו, מדוע נקטה הברייתא אופן שהבועל חזר וקנה ממנה את
3 הבהמה, ומשמע שרק מחמת כן חייבת במעשר, והרי יכלה הברייתא
4 לנקוט אופן שנשארה הבהמה ברשות הזונה, ותיעשרה איהי - והיא
5 תתחייב במעשר בהמה, שהרי כיון שקיבלתו בעודו עובר, אין בו
6 פטור של ניתן במתנה. מתרצת הגמרא: הברייתא עוסקת בזונה
7 נכרית, שאין עליה חיוב מעשר בהמה.

8 מקשה הגמרא: מדוע באמת עוסקת הברייתא בזונה נכרית, ומחמת
9 כן הוצרכה לומר דין זה באופן שחזר וקנה ממנה את הבהמה,
10 ולוקמה - היה לברייתא להעמיד דין זה בזונה ישראלית, ותיעשרה
11 איהי - והיא תתחייב במעשר של בהמה זו, שאין במעשר פסול של
12 'אתנן', ואין בזה פטור של 'לקוח', כיון שקיבלתו בעודו עובר. מתרצת
13 הגמרא: קא משמע לן - באה הברייתא להשמיענו, שרק באתנן
14 שניתן לגויה הוצרכנו לומר שהטעם שהוא מתעשר הוא מחמת
15 שלגבי מעשר לא פסלה התורה את האתנן, אבל למזבח הוא פסול,
16 אולם אתנן דזונה ישראלית, לא הוי אתנן כלל, ומותר אפילו
17 להקרבה על גבי מזבח.

18 מוסיפה הגמרא: וביאור זה בברייתא הוא כדאמרי, דאמר אביי, זונה
19 נכרית, אתננה אסור להקרבה, ובהן תבא עליה אינו לוקה משום
20 לא יחלל זרעו' (ויקרא כ טו), שזה הלאו שאוסר על הכהנים
21 לשאת זונה, אבל זונה ישראלית, אתננה מותר להקרבה, ובהן
22 תבא עליה לוקה משום לא יחלל זרעו'.

23 ומבאר אביי את טעם החילוק שביניהם: זונה נכרית אתננה אסור,
24 כיון דהמר - יש ללמוד את דין אתנן בגזירה שוה של 'תועבה תועבה'
25 מעריות, שבשני המקומות נאמרה לשון זו, באתנן נאמר (דברים כג
26 ט) 'לא תביא אתנן זונה וגו' פי תועבת ה' אלהיך גם שניהם, ובעריות
27 נאמר (ויקרא יח כט) 'כי פל אשר יעשה מכל התועבת האלה, ויש
28 ללמוד, מה - כשם שלגבי עריות, מדובר בנשים ולא תפסי בהו
29 קדושי - שאין קידושים תופסים בהן, אף אתנן זונה, שנאמר עליו
30 לשון 'תועבה/ הוא רק בהך - באתנן של אשה כזו ולא תפסי בה
31 קדושי, והיינו בגויה, אבל זונה ישראלית שתופסים בה קידושין
32 אתננה מותר להקרבה. והטעם לכך שבהן תבא עליה - על זונה
33 גויה) אינו לוקה משום לא יחלל זרעו', כיון שלא יחלל זרעו' אמר
34 רחמנא, והיא - והבן הנולד מגויה, לאו זרעיה הוא - אינו נחשב
35 זרעו, כי הוא מתייחס אחרי אמו הגויה ונחשב זרעה שלה, ונמצא
36 שהכהן לא חילל את זרעו, אבל זונה ישראלית שהבן הנולד ממנה
37 נחשב זרעו', כהן הבועל אותה חילל את זרעו ולוקה.

משנה

38 במשנתנו יבואר ששותפים פטורים מהפרשת מעשר בהמה, ומתוך
39 כך דנה המשנה באחים שירשו את נכסי אביהם, מתי שותפותם
40 פוטרת ממעשר בהמה, ומתי אינה פוטרת. והמשנה מביאה נידון
41 דומה לגבי הדין ששנינו במסכת שקלים (פ"א מ"ז) שהנותן מחצית
42 השקל צריך להוסיף מטבע קטנה לקלבון, והיינו תוספת קטנה על
43 מחצית השקל, וכששני בני אדם נותנים יחד שקל שלם, יש אופנים
44 שצריכים להוסיף רק קלבון אחד ויש שצריכים להוסיף שני קלבונות,
45 ואף בזה מבררת המשנה את דין היורשים, מתי הם חייבים בקלבון
46 ומתי אינם חייבים בו.
47 האחין והשותפין - אחים שירשו את אביהם, והם שותפים בנכסיו,
48 דינם תלוי, באופן שחייבין בקלבון - שאילו יתנו יחד מחצית השקל
49 יתחייב כל אחד מהם להוסיף מטבע קטנה, הרי זה סימן שהם נחשבים
50 כסתם שותפים, שחייבם חכמים בשני קלבונות, וכיון שכך הרי הם
51 פטורין ממעשר בהמה מכל הולדות שיוולדו להם בשותפות. ולהלן
52 תבאר המשנה באיזה אופן מדובר. אבל באופן שחייבין במעשר
53 בהמה, והיינו כשאין להם דין של שותפים, ואופן זה יבואר גם כן
54 בסמוך, אם שניהם נותנים יחד שקל שלם למחצית השקל, פטורין
55 מן הקלבון - אינם חייבים לתת קלבון נוסף, אלא דינם כדון אב
56 שנותן מחצית השקל עבור שני בניו יחד, שאינו חייב להוסיף מטבע
57 שני לקלבון.

